

Prijateljevanje z zmagovalcem

Bipolarni svet druge polovice preteklega stoletja se je ob koncu osemdesetih sesul v prah in pepel. Ostal je zmagoviti Zahod, ki je svojo uspešnost gradil na liberalizmu. Nedvomno je, da je svetu zadnjih dveh desetletij najmočnejše vtisnil pečat prav liberalizem, ki zato lahko predstavlja za marsikoga privlačno praktično filozofijo. Z zmagovalcem se ljudje radi indentificiramo. Vendar kaj je liberalizem? Liberalizem najprej poistovetimo s svobodomiselnostjo, ki se je v evropski zgodovini sintetizirala kot protiutež katoliškim pogledom na družbo in svet. Svoboden naj bi bil najprej tisti, ki se ni pustil "ujeti" v dogmatizme, ki jih je ponujala Cerkev. A danes živimo pravzaprav v liberalnem svetu, ki je svobodo zamenjal z libertinizmom¹ in ni več mogoče definirati prevladujoče miselnosti z antipolom tedanjega katolištva. Na čem torej stoji liberalizem? Zdi se, da gre za preprosti voluntarizem, ki svoj maksimalni izraz doseže med ljudmi, ki "delajo, kar hočejo, kakor hočejo, komurkoli hočejo", brez omejitev norme ali vesti. Dokler je svobodomiselnost tekla v mogočnih kanalih katoliške moralke, dokler so bili ljudje vzgojeni v krščanskem duhu, je svoboda priznavala svoje meje in bila kakor reka, ki napaja družbo. Zdaj, ko so odstranjene vse meje in je v imenu relativnosti izbrisano dobro in zlo, prav in narobe, normalno in nenormalno iz naše govorice in pojmovanja, pa se v imenu svobode naredi prav toliko ali še več zločinov kakor nekoč v imenu reda in discipline ali družbe oz. partije.

Liberalizem nam danes kaže svoj pravi nečloveški obraz, saj ima v svojih koreninah isto usodno napako, ki jo je papež Janez Pavel II v okrožnici Centesimus Annus (CA) spoznal pri komunizmu, ko je osnovno zmoto in zato tudi seme propada socializma pripisal zmotni antropologiji.² Antropološka zmota liberalizma je zanemarjanje človeka kot družbenega bitja, zato teži k individualizmu v odnosih, kapitalizmu v gospodarstvu in relativizmu v humanističnih stvareh. Kakor je socializem resnico marsikdaj direktno zamenjal z lažjo, tako liberalizem ne priznava resnice, ker jo vedno podredi najmočnejšemu posamezniku ali najmočnejši in najvplivnejši skupini ljudi.

Mnogo let pred CA pa je papež Leon XII v okrožnici "Quod apostolici muneris" pokazal, "da izhajajo socializem, anarhizem in liberalizem iz iste korenine, ki je pohlep".³ Pohlep je mogočna sila, saj smo ljudje za boljše življenje in več bogastva pripravljeni na marsikatero žrtev z neverjetno potrpežljivostjo. Obenem pa nas pohlep zaslepi, kajti kakor vsaka zla stvar želi svojo uresničitev tukaj in zdaj, se

pravi takoj in brez omejitev, kar pa v praksi pomeni, da sta kapitalizem in socializem enako pripravljena uničevati naravo, družbo in človeka, da prideta do svoje uresničitve. Ekološki problemi izvirajo iz naše miselnosti, ki se je popolnoma podredila pohlepu, ki zdaj napaja kapitalistični liberalizem, v katerega je okovano svetovno gospodarstvo. Pohlep pravzaprav ni ne gospodarska ne filozofska kategorija. Pohlep je moralna kategorija, zato odpira ta razlaga nova obzorja razumevanja in preučevanja liberalizma kot takega od njegovih začetkov pred dvesto in več leti do današnjih dni.

Za kristjana liberalizem ne sme predstavljati privlačnega Moloha, ki bi mu žrtvoval svoje najboljše moči, kajti še vedno velja Jezusova beseda "Ne morete služiti dvema gospodarjema". Liberalizem naj postane predmet našega proučevanja in razmišljanja zato, ker smo vanj potopljeni v vseh njegovih pojavnih oblikah, ne pa zato, da bi se mu predali. Poznati ga moramo zato, da bomo znali ponuditi alternativo, pa čeprav se ta hip zdi, da je liberalizem večen. Meje liberalizma parodokсно kaže najprej prav gospodarstvo. Gospodarstvenik, ki se sooča z globalno konkurenco ne more tekrovati z onimi, ki na Kitajskem mizerno plačujejo delavce in ne spoštujejo pravic, ki so na Zahodu uveljavljene. Obsojen je na propad ali na izkoriščanje svojih zaposlenih, kar je vse bolj pogost pojav. Iskalec resnice plava v morju relativizma, kjer je vse dobro in prav brez vsakršne razlike. Zagovornik naravnega reda se sooča s "strpnostjo", ki je nestrpna prav do njega, ker noče sprejeti, da je belo črno in črno belo. Lahko bi rekli, da Zahod trpi za sindromom "preveč svobode", kjer je svoboda podobna telesu brez okostja resnice in meja, ki jih ne smemo prestopati. Preveč svobode postaja za celotno civilizacijo prava mora, saj smo izničili vsako avtoriteto: starševsko, državno, cerkveno, moralno in božjo. "Preveč svobode" se kaže kot vstop v družbo nasilja, ki nas vodi v družbo brez svobode oz. propad liberalne civilizacije Zahoda.

-
1. Libertinizem je moralna drža, ki se sklicuje na neomejeno svobodo, da opraviči razvrat in razuzdanost.
 2. Prim. CA 13, v: *Družbeni Nauk Cerkve*, Mohorjeva Družba Celje, 1994, str. 572sl.
 3. Marko Kremžar, *Izhodišča in smer katoliškega družbenega nauka*, Družina, Ljubljana, 1998, str. 36.